

Datum
2019-04-17
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2019-4185

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Förslag till yttrande över Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Betänkande Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig positiv till utredningens förslag och har i sitt yttrande lämnat några synpunkter och reflektioner på delar av utredningen utifrån förskolans särskilda förutsättningar och utifrån verksamhetens erfarenheter av tolk och tolkning. Förskolenämnden konstaterar att förslagen som tolkutredningen ger om en översyn av befintliga tolkutbildningar, auktorisation, reglering och tillsyn är värdefulla förslag som bidrar till att tolkning i högre grad kvalitetsäkras och rättsäkerheten stärks.

Vidare instämmer förskolenämnden i utredningens förslag om att förbjuda barntolkning men med undantag för särskilt allvarliga fall.

Förskolenämnden vill dock betona att när en myndighet har egen språklig kompetens eller då exempelvis en närstående besitter tillräckliga språkkunskaper ska de kunna använda sig av den kompetensen. Förskolenämnden anser att ett visst mått av flexibilitet, så länge avkall ej ges på rättssäkerhet etc., förefaller vara nödvändig för att det ska fungera i praktiken.

Yttrande

Generella synpunkter

Behovet av tolktjänster kommer under en fortsatt lång tid att vara efterfrågat konstaterar tolkutredningen, vilket förskolenämnden instämmer i. Förskoleförvaltningen beställer tolktjänster genom Malmö stads upphandlade avtal med Språkservice Sverige AB. I avtalet finns tre prisnivåer vilka är kopplade till tolkens utbildningsnivå. Det är auktoriserad tolk, grundutbildad tolk eller övrig tolk. Tolkning kan genomföras med tolk på plats så kallad kontakttolk eller att tolktjänsten genomförs via telefon så kallad telefontolkning.

Tolkning på förskola sker i mötet mellan vårdnadshavare och medarbetare. För vårdnadshavare är det av stor betydelse att kunna få information och få uttrycka sig på sitt modersmål eller ett språk som man förstår för att kunna tillgodogöra sig det som myndigheten, i detta fall förskolan, vill berätta om eller samtala kring. Genom att anlita tolk på förskola förebyggs många gånger vårdnadshavares frågeställningar, eventuell oro eller frågetecken kring barnets vistelse på förskolan. Vidare kan tolkning bidra till att förstå och öka kunskapen om hur det pedagogiska arbetet bedrivs och förskolans uppdrag samt dess dagliga rutiner. Med tolk ges en ökad rättsäkerhet för vårdnadshavare.

Nyttjandet av tolk ser olika ut på Malmös förskolor samt i vilka situationer tolk används varierar också. Förskolorna anlitar oftast tolk i samband med inskolning, vid särskilt viktiga samtal och vid utvecklingssamtal för att garantera att informationen går fram till vårdnadshavaren. Det är av stor vikt att en dialog kan föras mellan vårdnadshavare och förskola i dessa situationer och att det görs på ett professionellt sätt med utbildad tolk. Förskolenämnden anser att tolkutredningens förslag om en översyn av befintliga tolkutbildningar, auktorisation, reglering och tillsyn är värdefulla och bidrar till att tolkning i högre grad kvalitetsäkras och rättsäkerheten stärks.

Tolk är inte närvarande med någon bestämd regelbundenhet på förskolorna utan tolkar anlitas, som nämnts ovan, oftast vid särskilda situationer eller när vårdnadshavare så önskar. I de dagliga mötena mellan medarbetare och vårdnadshavare med annat modersmål sker kommunikationen på annat sätt. På många förskolor finns medarbetare som är flerspråkiga och som därigenom kan kommunicera med vårdnadshavare med annat modersmål. I de vardagliga mötena är det av stor vikt och en förmån att ha flerspråkiga medarbetare som kan kommunicera med vårdnadshavare med annat modersmål. Flerspråkigheten hos medarbetarna bidrar till och skapar trygghet på förskolan.

Ett av tolkutredningens mest angelägna förslag enligt förskolenämnden är förbudet att använda barn för tolktjänster. Principen barnets bästa, som tolkutredningen hänvisar till, utgör en grundprincip i barnkonventionen och ska följas. Förskolenämnden instämmer med förslaget om att förbjuda barntolkning men med undantag för särskilt allvarliga fall.

Specifika synpunkter på utredningens förslag

I förvaltningslagen 13 § står att ”En myndighet ska använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska”. Detta öppnar upp för att myndigheten när den har egen språklig kompetens, så som det beskrivs ovan, eller då exempelvis en närstående besitter tillräckliga språkkunskaper kan använda sig av den kompetensen. Detta ger myndigheter ett visst handlingsutrymme. I dessa situationer kan frågan om sekretess och ett korrekt återgivande av information aktualiseras vad avser närstående. Förskolenämnden anser att ett visst mått av flexibilitet, så länge avkall ej ges på rättssäkerhet etc., förefaller dock vara nödvändig för att det ska fungera i praktiken.

Ett sätt att ge viss flexibilitet är att överväga möjligheten att införa en ny bestämmelse i förvaltningslagen innebärande att anhöriga etc får användas som tolkar om det inte är olämpligt utifrån ärendets/målets allvar och karaktär.

När det gäller den föreslagna ändringen i förvaltningslagen, tillkomst av paragraf 13 a att barn inte får användas som tolkar, uppenbarar sig några frågetecken. Första stycket gäller dock inte vid enkel informationsgivning som inte kan anstå, om informationen och situationen är förenlig med hänsyn till barnets bästa. Första stycket gäller inte heller vid fara för dödsfall, allvarlig sjukdom eller skada, eller det annars finns synnerliga skäl. Ska detta förstås som att den bara kan användas när myndigheten informerar eller går den i båda riktningarna, dvs. även då en vårdnadshavare/anhörig vill ge myndigheten information. Om detta är avsett att omfattas borde detta kunna klargöras. Om ett barn kan motta information av ett visst slag bör det även kunna lämna den.

Avslutningsvis anser förskolenämnden att flera av förslagen som tolkutredningen ger om en översyn av befintliga tolkutbildningar, auktorisation, reglering och tillsyn är värdefulla förslag som bidrar till att tolkning i högre grad kvalitetsäkras och rättsäkerheten stärks. Dessa förslag kommer ge kommuner vinster i kvalitet och säkerhet genom att endast avtala med förmedlingstjänster godkända av staten. Vidare kommer den statliga regleringen och tillsynen bidra till att förenkla upphandlingen av tolktjänster för kommuner.

Ordförande

.....
Rose-Marie Carlsson
.....

Nämndsekreterare

.....
Louise Säfström
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]